Prima instanță: Judecătoria Ungheni (judecător Mariana Stratan)
Dosarul nr.2a-1295/24 (nr.2-21107066-03-2a-02102024)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

22 aprilie 2025 mun. Bălţi

Instanţa compusă din:
Preşedintele completului Elena Grumeza
Judecătorii: Natalia Costaș și Ivan Paii
Grefier: Radmila Roșca

examinând în ședință judiciară publică, cererea de apel declarată de Putina Serghei în interesele copiilor minori ***** și ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni, din 29 aprilie 2022, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Putina Serghei în interesele copiilor minori ***** și ***** către CA „Acord Grup" SA cu privire la stabilirea despăgubirii de asigurare lunară, încasarea restanței și recalcularea anuală a sumei despăgubirii de asigurare lunară,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

La data de 19.07.2021, Putina Serghei a depus cererea de chemare în judecată, în interesele copiilor minori ***** și *****, către Compania de Asigurări „Acord Grup" SA prin care a solicitat:

- a stabili și încasa suma de 1.508,38 (una mie cinci sute opt, 38) lei din contul CA „Acord Grup" SA în beneficiul lui *****, în calitate de despăgubire de asigurare lunară inițială până la atingerea vîrstei de 18 ani sau după caz până la finisarea studiilor în instituții de învățământ de zi (secundar, mediu de specialitate și superior), până la terminarea acestora, fără a depăși vîrsta de 23 de ani;
- a stabili și încasa suma de 1.508,38 (una mie cinci sute opt, 38) lei din contul CA „Acord Grup" SA în beneficiul lui *****, în calitate de despăgubire de asigurare lunară inițială până la atingerea vîrstei de 18 ani sau după caz până la finisarea studiilor în instituții de învățământ de zi (secundar, mediu de specialitate și superior), până la terminarea acestora, fără a depăși vîrsta de 23 de ani;
- a dispune încasarea din contul CA „Acord Grup" SA în beneficiul lui *****, a sumei de 15.216,84 (cincisprezece mii două sute șaisprezece, 84) lei în calitate de despăgubire de asigurare restantă calculată pentru perioada 01.12.2019 până la 31.05.2021;
- a dispune încasarea din contul CA „Acord Grup" SA în beneficiul lui *****, a sumei de 15.216,84 (cincisprezece mii două sute șaisprezece, 84) lei în calitate de despăgubire de asigurare restantă calculată pentru perioada 01.12.2019 până la 31.05.2021;

- a obliga CA „Acord Grup” SA să recalculeze anual despăgubirea de asigurare lunară inițială pentru ***** și *****, în conformitate cu prevederile Legii nr.278 din 11.02.1999 sau după caz indexarea în conformitate cu prevederile art.2035 alin.(3) din Codul Civil.

În cererea de chemare în judecată, reclamantul a invocat faptul că, aceasta este înaintată în interesele copiilor minori *****, a.n.***** și *****, a.n. *****, care au rămas fără mamă la o vârstă fragedă, din numele cărora acționează - tatăl copiilor - Putină Serghei.

Astfel, indică că, la data de 27.11.2019, aproximativ la ora 11:00, cetățeanul Juc Nicolae Oleg, fără a deține permis de conducere, conducând mijlocul de transport de model Volkswagen Golf, cu numărul de înmatriculare *****, înmatriculat în Republica Italiană, pe traseul G-91 Ungheni-Bărboieni-Măcărești, în satul Măcărești a comis tamponarea pietonului Putina Veronica, care a decedat la scurt timp.

Vinovăția dlui Juc Nicolae în producerea accidentului rutier din 27.11.2019, soldat cu decesul dnei Putina Veronica se demonstrează prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 14.07.2020 și Sentința Judecătoriei Ungheni din 06.03.2020 prin care cetățeanul Juc Nicolae a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.***** alin.(3) lit. b) din Codul Penal.

Răspunderea civilă a inculpatului Juc Nicolae aflat la volanul automobilului de model Volkswagen Golf, cu numărul de înmatriculare *****, înmatriculat în Republica Italiană a fost asigurată la CA „Acord Grup” SA, conform Contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă nr. RCAI-005395051 din 13.11.2019, cu perioada de asigurare de la 13.11.2019 până la 12.12.2019.

Relatează că, în perioada lunii aprilie 2020, Putina Serghei în calitate de reprezentant al copiilor minori ***** și ***** a depus o cerere de despăgubire în adresa CA „Acord Grup” SA în conformitate cu prevederile art.20, art.21, art.22 și art.25 din Legea nr.414 din 22.12.2006 cu privire la asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule în vederea instrumentării dosarului de daune și achitarea despăgubirii de asigurare de către CA „Acord Grup” SA către minorii ***** și Petru ca urmare a pierderii întreținătorului (mama copiilor) Putina Veronica. Instrumentarea dosarul de daune s-a realizat pe parcursul perioadei martie - septembrie 2020, unde Asigurătorul urma să colecteze toate documentele necesare finalizării dosarului de daune și adoptarea unei decizii în acest sens în interiorul termenului ***** de 3 luni, stabilit de Legea nr.414 din 22.12.2006 la art. 19 al. (2) coroborat cu prevederile alin. (1) lit. a), lit. b) și lit. e) al aceluiași articol.

Consideră că, pârâtul în cadrul procesului de instrumentare a dosarului de daună nu a realizat obligațiile legale stabilite mai sus, venind cu o decizie pe marginea cazului asigurat abia după somarea prealabilă a acestuia din data de 15.09.2020.

Drept răspuns la cererea prealabilă înaintată de reclamanți, din 15.09.2020, CA „Acord Grup” SA a venit cu un răspuns prin care a respins modalitatea de calcul a despăgubirii de asigurare formulată de persoanele păgubite ce și-au pierdut întreținătorul și au stabilit cuantumul despăgubirii de asigurare sub formă de plată lunară în mărime de 663,00 (șase sute șaizeci și trei, 00) lei pentru fiecare minor în parte (***** și *****),

până la atingerea vârstei de 18 ani, invocând interpretativ o formulă de calcul a despăgubirii de asigurare fără a ține cont de scopul și spiritul prevederilor art.25 alin.(3) și alin.(4) lit. a) din Legea nr.414 din 22.12.2006.

Cu privire la suma inițială a despăgubirii lunare ce urmează a fi achitată fiecărui copil pentru compensarea prejudiciului cauzat în legătură cu pierderea întreținătorului, reclamantul indică că, cei doi copii care și-au pierdut mama au pierdut integral veniturile acesteia, la caz suma de 5.072,24 lei lunar— adică câte 2536,12 lei fiecare copil și anume aceasta este prima componentă a formulei ce trebuie utilizată pentru determinarea despăgubirii de asigurare lunară inițială ce trebuie achitată copiilor pentru ca aceștia cel puțin material să poată spera la o viață similară cu cea pe care ar fi avut-o împreună cu mama lor.

Cel de al treilea aspect al textului prevăzut la art. 25 alin. (4) lit. a) din Legea nr.414 din 22.12.2006 este determinarea indemnizațiilor, pensiilor sau altor plăți efectiv beneficiate de persoanele ce se aflau la întreținere sau care aveau dreptul la pensia de urmaș sau alt tip de indemnizație care se stabilește în conformitate cu prevederile Legii privind sistemul public de pensii și alte acte normative aferente acestuia. La caz, în urma decesului lui Putina Veronica au pierdut întreținătorul doi copii: ***** și *****, care sunt păgubiții și persoane aflate la întreținerea defunctei, iar pentru fiecare dintre aceștia, la data decesului, a fost stabilită pensie de urmaș, pentru pierderea întreținătorului în mărime de 1027,74 (una mie douăzeci și șapte, 74) lei, sumă confirmată prin actul eliberat de Casa Națională de Asigurări Sociale. Această sumă este acceptată de ambele părți.

Respectiv, având în vedere că, fiecare copil primește de la Casa Națională de Asigurări Sociale a câte 1027,74 lei lunar, consideră că, urmează să mai primească de la compania de asigurări încă 1508,38 lei lunar.

Și ultimul aspect pe care îl menționează este că, textul art.25 alin.(4) lit. a) din Legea nr.414 din 22.12.2006 este termenul de calcul al despăgubirii de asigurare. Acesta urmează a fi dedus din sintagmele „persoană care s-a aflat la întreținerea defunctului sau care are dreptul la pensia de întreținere din partea lui” și sintagma „indemnizațiile primite din fondurile bugetului asigurărilor sociale de stat”, unde subiectul beneficiar al despăgubirii de asigurare are calitatea specială de persoană aflată la întreținere sau care are dreptul la pensia de întreținere, respectiv termenul de calcul al despăgubirii se va extinde pentru perioada în care persoana îndreptățită se putea afla în temeiul legii la întreținerea defunctului. Respectiv, consideră că, cadrul legal analogic relevant speței examinate în prezenta acțiune civilă ar fi prevederile art.2031 alin.(l) și alin.(2) din Codul Civil unde cadrul legal sus citat coroborat cu prevederile art.25 alin. (4) din Legea nr.414 din 22.12.2006 pe deplin determină dreptul copiilor minori de a beneficia de despăgubirea de asigurare începând cu momentul pierderii întreținătorului și până la împlinirea minorilor a vârstei de 18 ani, sau după caz până la 23 ani dacă urmează studiile până la terminarea acestora, dar nu mai mult decât până la 23 ani.

În concluzie, consideră că, urmează să se scadă din salariul net al persoanei decedate - 5072,24 lei, suma ce a fost stabilită succesorilor cu titlu de pensie de urmaș pentru pierderea întreținătorului deci 1027,74 lei*2 persoane (***** și *****). În acest

fel, se obține suma inițială de 3.016,76 lei, care solicită de a fi achitată lunar reprezentantului legal al copiilor minori ***** și *****, în calitate de despăgubire de asigurare conform art. 25 alin.4 lit. a) din Legea 414.

Astfel, având în vedere că pârâtul consideră că, suma inițială (și definitivă) a despăgubirii ce urmează a fi achitată lunar fiecărui copil constituie 663 lei, iar potrivit celor explicate mai sus aceasta constituie 1508,38 lei s-a solicitat de a stabili suma inițială lunară a despăgubirii de asigurare ce urmează a fi achitată de CA „Acord Grup" SA fiecărui copil în mărime de 1508,38 lei.

Cu privire la restanța pârâtului față de reclamanți pentru perioada 01.12.2019 – 31.05.2021 susține că, până în prezent, CA „Acord Grup" SA a achitat în beneficiul fiecărui copil a câte 663 lei lunar. Fapt care se confirmă prin extrasele bancare anexate. Respectiv, ***** și ***** a primit pentru perioada 01.12.2019 - 31.05.2021 -18 luni suma de 11934 lei fiecare. Consideră că urmau să primească a câte 1508,38 lei lunar fiecare, adică pentru perioada 01.12.2019 - 31.05.2021 - 18 luni, ce constituie suma de 27150,84 lei. Respectiv, CA „Acord Grup" SA înregistrează o datorie sub forma despăgubirii de asigurare neachitate în mărime de 15.216,84 lei pentru ***** și 15.216,84 lei pentru ***** pentru perioada 01.12.2019-31.05.2021.

Cu privire la recalcularea/indexarea anuală a despăgubirii de asigurare, a indicat că, în măsura în care potrivit legii s-ar fi indexat salariul defunctei, acesta ar fi crescut și respectiv, consideră că, urmează să crească și suma pe care o achită asigurătorul pentru compensarea venitului pierdut de copii.

Consideră că, aplicând prevederile art.2035 alin.(3) din Codul Civil în coroborare cu prevederile art.25 alin.(4) din Legea nr.414 din 22.12.2006, rezultă indubitabil obligația asigurătorului de achita despăgubirea de asigurare ținând cont de indicii de indexare stabiliți de legislație la momentul achitării acesteia pentru întreaga perioadă.

Adițional celor expuse întru susținerea mecanismului de indexare, reclamantul consideră că, prezentei spețe îi sunt aplicabile și prevederile art.4, 5, 6 Legii nr. 278 din 11.02.1999 privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate angajaților în urma mutilării sau a altor vătămări ale sănătății în timpul exercitării obligațiunilor de serviciu (în continuare Legea nr. 278 din 11.02.1999).

Susține că, suma inițială calculată mai sus conform Legii 414 din 22.12.2006, urmează a fi recalculată anual conform Legii nr.278 din 11.02.1999.

Astfel, consideră că, în fiecare an suma inițială a despăgubirii se va înmulți cu coeficientul ce se va obține prin împărțirea salariului mediu pe economie din anul stabilirii compensației inițiale și salariul mediu pe economie prognozat pentru anul în care urmează a se achita despăgubirile.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni, din 29 aprilie 2022 s-a respins integral cererea de chemare în judecată depusă de Putina Serghei, în interesele copiilor minori ***** și *****, către Compania de Asigurări „Acord Grup" Societate pe Acțiuni, cu privire la stabilirea despăgubirii de asigurare lunară în mărime de câte 1.508,38 lei pentru copiii minori ***** și *****, încasarea a câte 15.216,84 lei pentru copiii minori ***** și

*****, în calitate de despăgubire de asigurare restantă calculată pentru perioada 01.12.2019 până la 31.05.2021 și obligarea CA „Acord Grup” Societate pe Acțiuni să recalculeze anual despăgubirea de asigurare lunară stabilită pentru copiii minori ***** și *****.

- s-a încasat din contul lui Putina Serghei, reprezentantul legal al copiilor minori ***** și ***** în beneficiul Companiei de Asigurări „Acord Grup” Societate pe Acțiuni suma de 823,80 (opt sute douăzeci și trei,80) lei, cu titlu de cheltuieli pentru transport.

Solicitarea apelantului:

Exprimându-și dezacordul cu soluția instanței de fond, la data de 26 mai 2022 avocatul Botnari Veaceslav în interesele minorilor *****, ***** și reprezentantului legal al acestora tatăl Putina Serghei, a contestat hotărârea Judecătoriei Ungheni din 29 aprilie 2022 cu apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă integral.

Argumentele părților:

În motivarea cererii de apel, avocatul Botnari Veaceslav în interesele în interesele minorilor *****, ***** și reprezentantului legal al acestora tatăl Putina Serghei a reiterat motivele de fapt și de drept, care au fost invocate în cererea de chemare în judecată.

Suplimentar, a invocat că instanța de fond eronat a calificat raportul juridic examinat și respectiv greșit a aplicat prevederile art.20 din Codul Familiei, atunci cînd a indicat că salariul mamei decedate trebuia împărțit la patru membri ai familiei și că, de către compania de asigurări, acesta a fost împărțit la trei este în favoarea copiilor. Or, la determinarea veniturilor pierdute de copii, nu se poate face abstracție de cheltuielile fixe, care de cele mai multe ori, în opinia apelantului, reprezintă cea mai mare parte a componentei de cheltuieli, respectiv, venitul unui membru al familiei nu poate fi divizat la numărul de membri.

Cu privire la concluzia instanței de fond de a respinge cerința de recalculare/indexare a despăgubirii din motiv că lipsește elementul de vinovăție, apelantul invocă irelevanța vinovăției asiguratorului pentru speță, temeiul răspunderii asiguratorului fiind de origine contractuală. În acest sens, relevă că, în măsura în care șoferul vinovat trebuie să achite un prejudiciu civil, iar răspunderea civilă a fost asumată de asigurator, rezultă că, păgubiții copiii minori ai defunctei pot cere plata prejudiciului, în speță a indexării de la asiguratorul de răspundere a vinovatului.

În continuare, invocând prevederile art.1880, alin.(2) Cod Civil, apelantul susține că, terții păgubiți, la caz copiii minori, pot înainta pretenție direct către asigurator, iar acesta trebuie să îndeplinească obligațiile în locul asiguratului său.

În cele din urmă, apelantul a indicat că, instanța de fond nu a aplicat art.16 din Legea 414, nu a aplicat art.1880 alin.(2) Cod Civil și eronat a aplicat prevederile art.1998 Cod Civil față de asigurator care poartă răspundere contractuală, dar nu delictuală.

În referința depusă de către avocatul Vladimirov Natalia în interesele „Acord Grup” SA la apelul declarat de avocatul Botnari Veaceslav, s-a invocat dezacodul cu cererea de apel declarată de avocatul Veaceslav Botnari în interesele apelanţilor ***** şi *****, s-a

solicitat respingerea cererii de apel, cu menţinerea fără modificări a hotărîrii Judecătoriei Ungheni din 29 aprilie 2022, ca fiind legală şi întemeiată, rezultată din aplicarea corectă a normelor de drept material şi drept procedural, cu aprecierea justă, obiectivă şi multilaterală a tuturor faptelor în cadrul dosarului respectiv, din considerentele ce urmează.

Astfel, despăgubirea de asigurare pentru pierderea întreţinătorului ce urmează să fie achitată copiilor minori - ***** a.n. ***** şi ***** a.n.*****, a fost calculată în următorul mod: venitul lunar net al defunctei conform certificatului prezentat pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente evenimentului constituie suma de 5072,24 lei. Ca parte rămasă din salariul pierdut de persoanele care s-au aflat la întreţinerea defunctului a fost luat venitul mediu lunar net din muncă prevăzut de art. 2029 alin. (1) Cod civil, ori partea rămasă din salariul raportat la numărul de persoane care se aflau la întreţinerea acestei persoane, doar 2 copii minori şi prin urmare salariul său net a fost împărţit la 3 persoane (defuncta şi persoanele aflate la întreţinere şi care au dreptul să beneficieze de despăgubirea privind pierderea întreţinătorului 5072,24 lei : 3 = 1690,74 lei - constituie partea rămasă din salariu pentru fiecare copil).

Ținând cont de prevederile art. 25 alin. (4) lit. a) al Legii 414-XVI din 22.12.2006, din suma de 1690,74 lei ce este partea rămasă din salariu, a fost scăzută indemnizaţia primită de fiecare copil din fondurile bugetului asigurărilor sociale de stat 1690,74 - 1027,74 = 663,00 lei - suma ce constituie despăgubirea de asigurare lunară pentru fiecare copil până la atingerea vârstei de 18 ani. Prin urmare, consideră că, SA „Acord Grup” corect a calculat mărimea despăgubirii de asigurare.

Mai consideră intimatul că, la situaţia din speţă, urmează să fie constatată existenţa condiţiilor pentru aplicarea prevederilor art. 2035 din Cod Civil, or, prevederile art. 2035 din Cod Civil, fiind subsecvent aplicabile în cazul răspunderii delictuale, nu pot fi aplicate la caz, or, lipsa unei condiţii, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepţia cazurilor expres prevăzute de lege cînd răspunderea delictuală se poate angaja şi în lipsa unor condiţii.

Cu privire la suma iniţială a despăgubirii lunare ce urmează a fi achitată fiecărui copil pentru compensarea prejudiciului cauzat în legătură cu pierderea întreţinătorului, susține intimatul că, instanţa de judecată corect a considerat eronată poziţia reclamantului de interpretare a sintagmei „partea din salariu pierdută”, prevăzută în art. 25 al. (4) lit. a) al Legii nr. 414/22.12.2006. Or, instanţa de judecată având sarcina de a determina care este acea „parte din salariu pierdută care revine fiecărui copil ***** şi *****, a ţinut cont de faptul că, familia defunctei Putina Veronica era compusă din patru persoane: soţul Putina Serghei, defuncta Putina Veronica şi doi copii minori ***** şi *****.

Consideră justă concluzia instanţei că, nu poate fi reţinută poziţia reclamantului precum că, de salariul defunctei Putina Veronica beneficiau doar copiii minori ***** şi ***** şi potrivit căreia „partea din salariu pierdută” care revine fiecărui copil ar fi de ½ din salariul defunctei Putina Veronica.

Astfel, menționează că, „Acord Grup” SA, la calcularea despăgubirii de asigurare, a inclus doar trei persoane care ar fi beneficiat din salariul defunctei (doi copii minori şi

defuncta Putina Veronica), respectiv nu a încălcat drepturile copiilor minori, suma despăgubirii fiind una mai mare.

Din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că, prima instanţă a elucidat pe deplin circumstanţele cauzei, a aplicat corect normele materiale, a adoptat o hotărâre întemeiată şi legală cu respectarea normelor de procedură, a solicitat respingerea integrală a cererii de apel declarată de avocatul Botnari Veaceslav în interesele apelanţilor ***** şi *****, împotriva Hotărîrii Judecătoriei Ungheni din 29 aprilie 2022.

Poziția părților în instanța de apel:

În ședința instanței de apel, părțile nu s-au prezentat, procedura de citare legală fiind respectată (f.d.88-92, Vol.II).

În temeiul art.379 alin.(2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a dispus examinarea cauzei în lipsa părților, care nu s-au prezentat, fiind citați legal și cunoscând despre data și ora ședinței de judecată.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, a materialelor din dosar și a normei legale relevante speței, Colegiul civil reține următoarele:

În conformitate cu art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel*.

La data de 26 mai 2022 avocatul Botnari Veaceslav în interesele minorilor *****, ***** și reprezentantului legal al acestora tatăl Putina Serghei a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 29 aprilie 2022, astfel Colegiul constată apelul ca fiind declarat în termen.

Potrivit art.385 lit.c) Cod de procedură civilă, *instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre*.

În temeiul art.386 alin.(1) Cod de procedură civilă, (*1)Hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; c)concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.*

Articolul 130 alin.(1) Cod de procedură civilă, statuează că, *instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

În conformitate cu art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă*

pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art.373 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță*.

Astfel, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prin urmare, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

Instanța de apel menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Subsecvent, Colegiul Civil atestă că, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare.

În temeiul art.5 alin.(1) Cod de procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.*

Din suportul probatoriu prezentat la materialele cauzei se constată că, la data de 13.11.2019 între Juc Nicolae și Societatea de Asigurări „Acord Grup" SA a fost perfectat contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă cu eliberarea poliței de asigurare nr. RCAI-005395051, valabilă pentru perioada 13.11.2019 - 12.12.2019,

pentru autovehiculul de model Volkswagen Golf, cu numărul de înmatriculare *****, înmatriculat în Republica Italiană.

La data de 27.11.2019, aproximativ la ora 11:00, cetățeanul Juc Nicolae Oleg, fără a deține permis de conducere, conducând mijlocul de transport de model Volkswagen Golf cu numărul de înmatriculare *****, înmatriculat în Republica Italiană, pe traseul G-91 Ungheni - Bărăboieni-Măcărești, în satul Măcărești a comis tamponarea pietonului Putina Veronica, care a decedat la scurt timp.

Vinovăția lui Juc Nicolae în producerea accidentului rutier din 27.11.2019, soldat cu decesul lui Putina Veronica, se demonstrează prin Sentința Judecătoriei Ungheni din 06.03.2020 prin care cetățeanul Juc Nicolae a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.***** alin.(3) lit. b) din Codul Penal (f.d.15-25), menținută prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 14.07.2020 (f.d. 26-37),. Prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 02.12.2020 recursul declarat în numele inculpatului Juc Nicolae, a fost declarat inadmisibil (f.d. 38-44).

La data de 18 februarie 2020 Putina Serghei a depus cerere către SA „Acord Grup" de restituire a daunei, solicitând achitarea despăgubirii de asigurare ca urmare a decesului persoanei păgubite. Urmare a depunerii cererii privind achitarea despăgubirii de asigurare în urma decesului persoanei păgubite, SA „Acord Grup" a deschis dosar de daună nr. RCA074/20.

La data de 15 septembrie 2020 Putina Serghei a depus către SA „Acord Grup" cerere prealabilă privind achitarea despăgubirii de asigurare ca urmare a decesului persoanei păgubite la care au fost anexate Decizia Curții de Apel Chișinău din 14.07.2020 și adeverința privind cuantumul salarial al defunctei Putina Veronica (f.d.54-57).

Astfel, SA „Acord Grup" a reexaminat dosarul de daune, a calculat suma despăgubirii de asigurare și a efectuat plățile în beneficiul succesorilor persoanei decedate, minorilor ***** și *****, despăgubirea de asigurare fiind calculată în sumă de 663,00 lei lunar pentru fiecare copil până la atingerea vârstei de 18 ani.

Reprezentantul legal al copiilor minori ***** a.n. ***** și ***** a.n.*****, tatăl Putina Serghei, prin intermediul avocatului Botnari Veaceslav, exprimându-și dezacordul cu calculul efectuat de SA „Acord Grup", la data de 19 iulie 2021 a depus prezenta cerere de chemare în judecată (f.d.5-14).

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni, din 29 aprilie 2022 s-a respins integral cererea de chemare în judecată depusă de Putina Serghei, în interesele copiilor minori ***** și *****, către Compania de Asigurări „Acord Grup" Societate pe Acțiuni, cu privire la stabilirea despăgubirii de asigurare lunară în mărime de câte 1.508,38 lei pentru copiii minori ***** și *****, încasarea a câte 15.216,84 lei pentru copiii minori ***** și *****, în calitate de despăgubire de asigurare restantă calculată pentru perioada 01.12.2019 până la 31.05.2021 și obligarea CA „Acord Grup" Societate pe Acțiuni să recalculeze anual despăgubirea de asigurare lunară stabilită pentru copiii minori ***** și *****. S-a încasat din contul lui Putina Serghei, reprezentantul legal al copiilor minori ***** și ***** în beneficiul Companiei de Asigurări „Acord Grup" Societate pe Acțiuni

suma de 823,80 (opt sute douăzeci și trei,80) lei, cu titlu de cheltuieli pentru transport (f.d.172-181).

Exprimându-și dezacordul cu soluția instanței de fond, la data de 26 mai 2022 avocatul Botnari Veaceslav în interesele minorilor *****, ***** și reprezentantului legal al acestora tatăl Putina Serghei, a contestat hotărârea Judecătoriei Ungheni din 29 aprilie 2022 cu apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă integral (f.d.164-166, 209).

La caz, Colegiul civil reține articolul 1880 Cod Civil care prevede că, *(2) în măsura în care contractantul sau, după caz, asiguratul poartă răspundere civilă, terţul păgubit, la alegerea sa, poate înainta o pretenţie directă de reparare a prejudiciului faţă de asigurător în temeiul şi în condiţiile contractului de asigurare în oricare din următoarele cazuri: a) dacă asigurarea este asigurare obligatorie;*

În conformitate cu art.25 din Legea nr.414 din 22.12.2006, *(3) În caz de deces al terţei persoane, despăgubirea de asigurare se stabileşte prin acordul dintre succesorii persoanei păgubite sau reprezentantul ei legal şi asigurător. (4) În cazul prevăzut la alin.(3),despăgubirea de asigurare va include: a) partea din salariu pierdută de persoanele care s-au aflat la întreţinerea defunctului sau care aveau dreptul la pensie de întreţinere din partea lui minus indemnizaţiile primite din fondurile bugetului asigurărilor sociale de stat.*

Potrivit art.28 alin.5 al aceleași Legi, *(5) Despăgubirile se plătesc de către asigurător nemijlocit persoanelor fizice sau juridice păgubite dacă acestea nu au fost despăgubite de asigurat sau dacă în acordul dintre persoana păgubită şi asigurător nu este stabilit altfel.*

Așadar, după cum s-a constatat supra, în urma pierderii întreținătorului, ca urmare a accidentului rutier, Putina Serghei în interesele minorilor *****, ***** la alegerea sa, a înaintat pretenţie directă de reparare a prejudiciului faţă de asigurător în temeiul şi în condiţiile contractului de asigurare fiind în prezența cazului de asigurare obligatorie.

În urma instrumentării dosarului de daune, CA „Acord Grup” SA a stabilit cuantumul despăgubirii de asigurare sub formă de plată lunară în mărime de 663,00 (șase sute șaizeci și trei, 00) lei pentru fiecare minor în parte (***** și *****), până la atingerea vârstei de 18 ani.

Reclamantul pretinde că CA „Acord Grup” SA a invocat interpretativ o formulă de calcul a despăgubirii de asigurare fără a ține cont de scopul și spiritul prevederilor art.25 alin.(3) și alin.(4) lit. a) din Legea nr.414 din 22.12.2006, din care deasemenea rezultă indubitabil obligația asigurătorului de achita despăgubirea de asigurare ținând cont de indicii de indexare stabiliți de legislație la momentul achitării acesteia pentru întreaga perioadă și suma inițială calculată conform Legii 414 din 22.12.2006, urmează a fi recalculată anual conform Legii nr.278 din 11.02.1999.

Colegiul civil punctează că instanţa de judecată are sarcina de a determina care este acea parte din salariu pierdută care revine fiecărui copil și instanța de fond la rîndul său a indicat că ținînd cont de faptul că familia defunctei Putina Veronica era compusă din patru persoane: soțul Putina Serghei, defuncta Putina Veronica și doi copii minori, de salariul defunctei beneficiau toți membrii familiei, or, potrivit prevederilor art. 20 Codul

Familiei, *(1) Bunurile dobîndite de către soţi în timpul căsătoriei aparţin ambilor cu drept de proprietate în devălmăşie, conform legislaţiei. (2) Sînt proprietate în devălmăşie bunurile procurate din contul: a) veniturilor obţinute de fiecare dintre soţi din activitatea de muncă,* motiv din care nu poate fi reținută poziția reclamantului precum că de salariul defunctei Putina Veronica beneficiau doar copiii minori și partea din salariu pierdută care revine fiecărui copil ar fi de ½ din salariul defunctei Putina Veronica.

Pentru început, instanța de apel constată că, SA „Acord Grup", conducându-se de prevederile art.25 alin.(4) al Legii nr.414 din 22.12.2006, la calcularea despăgubirii de asigurare, a împărțit salariul defunctei la trei persoane (defuncta și doi copii minori) dar nu la patru membri ai familiei, fiind creată o situație favorabilă acestora, ceea ce este în favoarea copiilor minori, nefiind încălcate drepturile copiilor minori.

În astfel de circumstanțe, Colegiul civil va menține ca fiind una corectă soluția instanței de fond prin care a fost respinsă cerința cu privire la încasarea sumei de 1.508,38 lei din contul CA „Acord Grup" SA în beneficiul copiilor minori, în calitate de despăgubire de asigurare lunară inițială până la atingerea vîrstei de 18 ani sau după caz până la finisarea studiilor fără a depăși vîrsta de 23 de ani, fiind elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, aplicînd corect normele de drept material și procedural, hotărârea fiind legală și întemeiată în această latură.

În aceeași ordine de idei, dat fiind faptul respingerii acestui capăt de cerere, instanța de fond corect a respins și capătul de cerere cu privire la calcularea restanței de către SA „Acord Grup" în favoarea reclamantului, această cerință fiind una subsecventă și rezultând din cerința cu privire la recalcularea despăgubirii.

Cu privire la cererea de recalculare/indexare anuală a despăgubirii de asigurare, Colegiul civil reține că potrivit art. 2035 alin.(3) Cod Civil, *sumele datorate pentru repararea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrităţii corporale sau prin altă vătămare a sănătăţii ori prin deces vor fi indexate conform legii.*

Art.18 din Legea nr.847 din 14.02.2022 prevede că, *indexarea salariului se face conform prevederilor legislaţiei în vigoare.*

În temeiul art.4 din Legea 278 din 11.02.1999, *(1)Recalcularea sumei iniţiale de compensare a pagubei se efectuează după cum urmează:*

a) se determină coeficientul individual de recalculare, egal cu raportul dintre salariul mediu lunar pe ţară din anul precedent anului curent de plată a sumei de compensare a pagubei şi salariul mediu lunar pe ţară din anii ale căror luni au fost incluse în calculul salariului mediu din cares-a calculat suma iniţială de compensare a pagubei. Coeficientul individual de recalculare se determină cu o precizie de pînă la patru unităţi după virgulă;

b) se determină suma curentă de compensare a pagubei înmulţindu-se suma iniţială de compensare a pagubei, stabilită după constatarea accidentului de muncă sau a bolii profesionale, cu coeficientul individual de recalculare. Noul cuantum al sumei de compensare se stabileşte în lei şi bani.

(2) Cuantumul salariului mediu lunar pe ţară pentru anul precedent anului curent de plată, care se aplică la determinarea coeficientului individual de recalculare, se

prezintă anual de către Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale spre a fi publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Iar, potrivit art.5 al aceleași Legi, *recalcularea sumei de compensare a pagubei în modul specificat la art.4 alin.(1) se efectuează anual, începînd cu 1 aprilie, în cazul cînd salariul mediu lunar pe ţară din anul precedent anului curent de plată depăşeşte cu cel puţin 5 la sută salariul mediu lunar pe ţară luat în calculul anterior al sumei de compensare*.

În cele din urmă, în temeiul art.6 din Legea sus menționată, *în modul stabilit de prezenta lege, se recalculează şi compensaţiile pentru persoanele care au dreptul la recuperarea pagubei în cazul pierderii întreţinătorului.*

Reclamantul la rîndul său, a solicitat obligarea CA „Acord Grup" SA să recalculeze anual despăgubirea de asigurare lunară inițială pentru ***** și *****, în conformitate cu prevederile Legii nr.278 din 11.02.1999 sau după caz indexarea în conformitate cu prevederile art.2035 alin.(3) din Codul Civil.

La acest capitol, Colegiul civil consideră argumentele din cererea de chemare în judecată și cererea de apel cu referire la recalcularea anuală a sumei despăgubirii de asigurare lunară, drept întemeiate, iar hotărârea primei instanțe în această latură este una greșită, rezultată din aplicarea eronată a normelor de drept material, fiind pasibilă casării în partea respingerii cererii de recalculare/indexare anuală a despăgubirii de asigurare, concluzia instanței de apel având la bază următoarele argumente.

În primul rând, adițional normelor citate supra, întru susținerea mecanismului de indexare, Colegiul civil consideră că, prezentei spețe îi sunt aplicabile prevederile legale ce țin de indexarea anuală a despăgubirilor de asigurare, or, aceasta din urmă ar putea asigura o ajustare echitabilă a despăgubirilor în condițiile și realitățile economice până la atingerea vârstei de 18 ani de către minorii ***** și *****.

Așadar, reieșind din prevederile normei de la art.2035 alin.3 Cod civil, sumele datorate pentru repararea prejudiciului cauzat prin deces vor fi indexate conform legii, iar conform Legii nr.278 din 11.02.1999, se recalculează şi compensaţiile pentru persoanele care au dreptul la recuperarea pagubei în cazul pierderii întreţinătorului.

La caz, concluzia instanței de fond precum că prejudiciul solicitat de indexare a despăgubirii de asigurare nu urmează a fi reparat de asigurător, ci de către persoana vinovată de producerea accidentului rutier, este un eronată reieșind din normele legale indicate supra.

Dat fiind faptul stabilirii despăgubirii de asigurare lunară pentru copiii minori în legătură cu pierderea întreținătorului, Colegiul civil conclude că reclamantul în calitate de reprezentant legal al minorilor este îndreptățit de a pretinde la recalcularea/indexarea anuală a despăgubirii de asigurare lunare pentru copiii minori începând cu 1 aprilie 2020 și ulterior anual până la atingerea majoratului de către copii.

Potrivit art. 94 Cod de Procedură Civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului*.

În temeiul normei citate supra, Colegiul civil constată că, instanța de fond just a dispus încasarea din contul reclamantului Putina Serghei a cheltuielilor de judecată, cu titlu de cheltuieli pentru transport, la materialele cauzei fiind prezentate două bonuri de achitare a motorinei (f.d.157).

Din considerentele expuse, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord conchide de a admite cererea de apel înaintată de avocatul Botnari Veaceslav în interesele minorilor *****, ***** și reprezentantului legal al acestora tatăl Putina Serghei, a casa parțial hotărârea primei instanțe în partea respingerii acțiunii cu privire la recalcularea anuală a sumei despăgubirii de asigurare lunară și a emite o nouă hotărîre în latura respectivă.

În conformitate cu dispoziţiile art.385 lit.c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil şi de contencios administrativ, -

D E C I D E:

Admite cererea de apel declarată de Putina Serghei în interesele copiilor minori ***** și ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 29 aprilie 2022.

Casează parțial hotărârea Judecătoriei Ungheni, din 29 aprilie 2022, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Putina Serghei în interesele copiilor minori ***** și ***** către CA „Acord Grup" SA cu privire la stabilirea despăgubirii de asigurare lunară, încasarea restanței și recalcularea anuală a sumei despăgubirii de asigurare lunară, în latura respingerii recalculării anuale a sumei despăgubirii de asigurare lunară, **cu emiterea în latura respectivă a unei noi hotărîri după cum urmează**:

Se admite pretenția formulată de Putina Serghei în interesele copiilor minori ***** și ***** către CA „Acord Grup" SA cu privire la recalcularea anuală a sumei despăgubirii de asigurare lunară.

Se obligă CA „Acord Grup" SA la recalcularea legală anuală a sumei despăgubirii de asigurare lunară începând cu 1 aprilie 2020 și ulterior anual până la atingerea majoratului de către copii.

În rest, se mențin dispozițiile hotărârii instanței de fond.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele completului,
judecător Elena Grumeza

Judecători Natalia Costaș

Ivan Parii